

PERŽVALGA.

— Pazerių valsčiaus (Vilkauskio pav.) vaitas, pakiszus kam liežuvį, su Pilviszkių žemskiais vijosi tris vežimus iszeivių Amerikon, ir pagavo tik tris vyrus, kuriuos turėjo paleisti, nes jie turėjo gerus rasztus. Pilviszkių žydėliai visaip iszniekino poną vaitą viduryje gatvės visaip žodžiuodami: „Ui, kas pas jus per viera — einate viens ant kito kaip vilkai!...“

— Pustelninkų valsčiaus (Naumieszcio pav.) ukininkai nutarė, kad jų valsčiaus joks bezemis negautu į užrubežį paso. Tuomi jie mislyja su laikyti iszeivystę darbininkų į Prusus ir kitur. Tas vienok nieko negelbės, kol nebus pakeltos darbininkams algos.

— Liudvinavo (Kalvarijos pav.) bažnyčioje pradėjo skaityti lenkiskas evangelijas nežinia kam.

— Liepalotuose, Naumieszcio par., pas Juozą Stiklių žemskiai užtiko Rudaitį, mokinant vaikus, dar neatbaigusį isztrėmimą Rygos gubernijai. Rudaitį iszvežė nežinia kur, o Stiklius turėjo pasiraszyti, kad niekur neiszvažiuos.

— Senapilėje numirė daktaras T. Snolskis, didelis lupikas. Nors paėjo isz baudžianinkų lietuvių nuo Vilniaus, vienok skaitėsi lenku.

— Senapilėje maskoliai keta statyti didelę cerkvę, kuriai jau ir vietą nupirkę. — Mergos norėdamos isztekėti, prima pravoslaviją ir apsiveda su burliokais, kurių Senapilėje pilna. — Į Senapilės kliosztorių tapo pasodintas kun. M. Dereszkeviczius už nedavimą iszriszimą dviem mergom, norinczioms apsivesti su burliokais.

— Vilniuje vyskupas Zveraviczia ketinas panaikinti Szv. Mikalojaus bažnyčią, kurioje lietuviai gieda.

— Isz Johannesburgo (Transvaaliaus, pietinėje Aprikoje) lietuviai paaukavo 4 svarus ir 18 szilingų (\$24,50) parodai, prisiusdami į „Ukininko“ redakciją. (isz „Ukininko.“)

— Lietuvių Amerikon atkeliavo nuo 1 Liepos 1899 iki 1 Liepos 1900 metų 9170 ypatų. Pernai tame laike atkeliavo tik 6857.

— Philidelphios lietuviai deda pinigų varymui provos už neteisingą suaresztavojimą Laisvės Kliubo kambariuose 69 ypatų laike baliuko ir lioterijos ant giesminikų naudos.

— Chicagos lietuviai nuo vilko bėgdami ant meszkos užbėgo. Sutvėrė naują parapiją ant kerszto kn. Krawczunui ir tikėjosi gauti gerą kunigą. Pradžioi gavo kun. Stepanaviczių, Krawczuno bicziulį — tam nepasielgus gerai, iszvarė, ir gavo kun. Pėžą.

— Kuom toliaus, tuom labiaus tarp lietuvų pradėjo atsirasti galvažudystės. Sheandoah 24 Liepos tapė užmusztas Vincas Sinkeviczius ir kalinyu pasodyti tapė 8 lietuviai. Lygus atsitikimas kaip Wm. Penn, netoli Sheandoah pernai.

— Scrantone tapė suaresztavotas Simas Naruszys už nužudymą Jono Mjckaus 17 Kovo 1896. Naruszys užmuszęs Mickų su kirviu į galvą jo namuose ir paskui negyvėlį nuneszęs ant gelezinkelio. Tai vis nauja garbė lietuviams!

— Plymouth'e nuo Buttonwood brekerio nuszokė Vincas Nevulis ir ant vietos užsimuszė. Jis sirguliavo protiszkai nuo per didelio girtavimo. Jo moteriszkė su vaikais atkeliauja isz Lietuvos bet jau savo vyro nėra.

— Coaldale, Pa. lietuviai, raszant statistiką, užsiraszė „polandieriais“, nes lietuviszkas vardas jiems iszsirodė nekatalikiszkas — szliupinis.

Isz Lietuvos.

Apverktinas stovis dvasiszkijs. — Vilniaus kunigai. — Pasidavimas daktarų draugystės.

Prieszais mus yra veikalas, teip iszsitariant sopulingas ir kenkiantis veikimuose, siekiantis visas draugijines luomas. Draugijos kune yra didelissopulys, kurio negalima iszpjauti ir neigi gydyti. Liekasi ilgas kelias ir pamažu reik juomi eiti, kad isznaikinti tą supuvimą, kad tasai sopulys pasveiktu nuo aplinkui esancio sveiko kuno.

Visa mūsų dvasiszkijsa mokinasi keturiose seminarijose: Vilniaus, Kauno, Seinų ir Petrapilės; mažiaus daugiaus deszintis arba penkiolika iszsventintų kunigų kas metas eina paskiaus į Petrapilės dvasiszka akademiją, kad iszdirbti aristokracija tarpe altoriaus tarnų, arba vis tiek, persiimti mieriais ir siekais Petrapilės tarpininkų.

Skaitlius klierikų isz didesnės dalies susideda isz sodiecių, kurie mokinasi kunigauti isz asabiszko noro arba pakurstymo tėvų, arba statei dėl įgijimo geresnio gyvenimo ateityje. Mokslas ir iszlavinimas visose seminarijose yra labai menkas; busentis kunigas neturi mažiausio supratimo savo kalbos, istorijos ir politiszkos dirvos savo draugijos. Tik tai geriausi ir buvę geresnėse sanlygose pirm seminarijos mokslo turi geresnį supratimą apie draugijos ir tautos pareigas. Po szitųjų didesnė dalis jaunųjų kunigų, tuojaus po apėmimo pareigų užsiėmimo, skiriasi į kategorijas kazirnikų, girtuoklių arba begėdiszkų pinig-gaudzių. Sodziuose kunigai daugiausiai skaito „Przgląd katolicki“ arba „Rola“, kitas užsiraszo „Kraj“ arba „Kuryer polski“, ir neretai atrasime pas juos „Svietlia“ arba „Niva“ ir kitus gudiszkus jau laikraszczius. Su lietuviszka knygele arba laik-

raszcziu galėtum juos iszvyti kas zin kur. Szitas aiszkiai lindyja visur apie valdymą szirdies ir proto mūsų dvasiszkijs.

Visatina teisybė reikalauja pripažinimo, kad padėjimas jaunųjų kunigų, miestuose kaip ir sodziuose, yra labai apgailėtinas. Jaunas kunigėlis isz karto papuola po dviem ir galingoms įtekmėms: senų pralotų ir kanaunykų, atsidadusių vien gobimui pinigų ir gaivinancziusi vynu ir visai armijai liežiuvninkų daktarų. Tarpe tų, lengvatikis kunigas dėlei stokos mokslo ir draugiszko iszsitobulinimo, yra jis priverstas rinktisi tarpą tarp prasigėrusio policijanto, urėdninko, ir lygiai kaip pats, aklu valdytoju arba praszcioku.

Užsiėmimas, kaip matome, ir czion ir ten labai sunkus, vienok argi jau nėra isz to jokios iszeigos?

Pasirenkant gerus kelius, prie apszvietos ir tautiszko susipratimo, prietikiuose link kunigų ypatingai yra didelis darbas. Kas turi tą darbą atlikti? — Kiekvienas geros valios žmogus, doros szirdies ir apszviesto proto.

Sziandien visa dauguma tokių niekadėjų arba tamsių kunigų ginasi nuo užmėtinėjimų isz szalies draugijos vienatiniu ir tuom pacziu ginklu:

— „Neuzkabinėkite mūsų, nes esame tarnais altoriaus; kas mus niekina, Dievą niekina; neuzkabinėkite mūsų ir palikite mus pakajui, nes kiekviena apkalba, kiekvienu pasiprieszinimu galite atkreipti akis valdzios, kuri greitai uždarys bažnyčias, mus iszvarys Siberijon, o jums primes pravoslaviją. Neuzkabinėkite mūsų visai, nes mumise ir per mus turite pagelbą szv. Tėvo ir Romos, kuris nuolatos apie mus mislyja ir turi savo apiekoje isztikimas aveles“.

Kiekvienas czion lengvai

patėmys, kad kiek tame išsitarime yra žodžių, tiek yra melagystės visai neprotingos.

Sziandien jau masose giama persitikrinimas, kad galima buti geru ir maldingu kataliku, *ir vienu kartu peržiūrėti, išduoti tikrą nuosprendį, ir net paniekinti kunigus.*

Apart to visi žinome, kad valdžia, kad jos valdininkai, taupoja katalikystę ne dėl kokio ten politiško mierio, bet tikrai dėlto, kad katalikyste ginasi milijonai tikinčiųjų nuo „pravoslavijos“ — vienoje valandoje gali sukilti *chiei milijonai.*

Kas abejoja sziandien apie tai, kad valdžia už nieką laiko maldingą kunigo nudavimą ir nuduotą tautišką tikėjimą, o net ir apie ką galingojo szv. Tėvo, ir nesitaiko su *tikėjimu, reikalavimais ir užganėdini-mu* netiktai milijonų, bet ir tukstanczių.

Bauginimas su uždarymu bažnyčių repertrikrins nei vieno, nes ant jų apsergėjimo stovi jau ne kunigai, bet žmonės, tasai masos kunas, kurie stato savo nuogas krutines, vaitoja tukstancziais suspaustų szirdžių ir verkia aszaromis milijonų.

Toji eilė laipsniavime jausmų ir darbų gali persimainyti ir milijonų aszaros gali tapti užstojamos krutinėmis reikalaujamoje daugybėje.

Maskoliai to tiktai ir baimyjas ir tas vienatinai padaro juos laikais pavieniu užpuolancziais.

Panasziu budu galime spręsti apie apieką ir pagelbą Vatikano. — Buvo tiesa ir yra iki sziandien tokių perstatytojų, kurie sudėjo kartkarcziais gausias aukas pas kojas popiežiaus vardan tariamos esanczios aptekos, bet tos aukos nei per plauką nepastumėjo pirbyn abelno reikalo. — Sziandien jau kas kartas galingiaus mislis kyla, kad anos aukos galėjo o ir turėjo pasi-

likti Lietuvoje ant reikalų daug svarbesnių ir reikalingesnių. Sziandien jau, po eilių eilėmis visokių valdžios persekiojimų, kiekvienas gyvena savomis spėkomis, savais rupescziais.

Bet vėl grįžkime prie mūsų kunigų. — Tamsumas, kaip nurodėme, veda juos ant kelio visai klaidingo arba pasmerkia ant tinginystės. — Matome, vienoje parapijoje kunigas lietuvis persekioja parapijonus kalbanczius lenkiskai, kitoje-gi vėl kunigas lenkas nieku budu negal išpildyti reikalavimų savo parapijonų — lietuvių.

Kas abejos, kad tokios kovos dera vien apsilpninimui visuotinių spėkų ir suteikia tankiausiai galę prieszams sėti nesątaiką tarpe žmonių, kurių reikalai vienodi ir jausmai reikalo kovos už dabartę ir ateitę.

Panaszių paveikslų turime daugybę iš paczios Lietuvos ir Baltgudijos, o gimdo juos tamsumas ir neiszmanymas.

Reikalingu yra daiktu, idant kunigus kuomi placziausiai įtraukti į draugijinį gyvenimą, bet iki to reikia užlaikyti daugel mūsų buvyje nepraktiszkų įrankių.

Ir teip:

Tegul kunigai miestuose ir sodžiuose aplanko parapijonus netiktai dėl rinkimo aukų visokio skyriaus, netiktai dėl pokilių arba kaip garbingos ypatos. — Tegul kunigai eina iš vien su žmonėmis, tegul buna ukėtais szalies ir sąnariais draugijos. Sziandien visuomenė troksza matyti kuniguose iszreikszojus savo draugiszko gyvenimo, troksza matyti veikėjus lygius su lygiais. Kunigų gyvenimas sziandien yra jau patekęs į sprendimą žmonių, ir jų pasielgimas draugiszkai-tautiszkas raszomas yra laksztuos gerų ukėsu arba... judoszių ir siurbėlių.

Kun. Jasinski's Vilniuje, po

gandu ypatingo pamoksliniko, rezia pamokslus vieną po kito... Ir apie ką? — Naikina, su liežiuviu makaluodamas, socialistus, nikilistus ir tt.

Teipgi reikia pridurti, kad Vilniaus gyventojai yra teip tamsus ir viskam prieszingi; pas juos nikilistas, socialistas, anarkistas, svajotojai, nupuolėliai ir kiti, tai vis kieszeniniai vagys, plėszikai, pasileidėliai. Ne sprendziame, kad ir kun. Jasinski's turētu nekiek iszkesnį apie tai supratimą, o vienok drysta isz sakyklos kalbėti tukstancziams klausytojų ir mesti prakeikimus su neapkanta ant pavienių, visai jam nepazystamų, iszszaukdamas pravardėmis.

Galima ir nesutikti su socialistais bei jų veikimais, vienok negalima jų lyginti su vagimis arba plėszikais. Be abejonės, pasmerkiant pavienius ant visatinos paniekos, reikia juos gerai pazinti, kuomi jie yra ir kokie jų siekiai.

Kun. Jasinski's, kaipo nežinelis ir tarnas tulos draugystės, yra kenkiaucziu visuomeni, yra teipgi neapmokamu szuneliu valdžios ir stuobriu, ant kurio kiekviena neteisybė, kiekviena draugijos sloga gali savo skarmalus užkarti.

Ir nelaimė! tokių stuobrių yra labai daug.

Kitas vėl garsus pamokslasakis kun. Kurczewski's mokinai žmones isz sakyklos szitokiais zodžiais: Nesimokinkite istorijos, nesimokinkite geografijos ir gamtiszkų mokslų, o mokinkitės tikėjimo ir paliupimų bažnyczios szventos.

Toksai anachronizmas (argumentas nevietoje), tokia stoka supratimo reikalų laiko ir žmonijos, tikriausiai kreipiasi apkvailinimui jos ir nustumimo į nasrus visų priesziui.

Dovanai tas, sziandien jau nesiduos sugražinti vergystės laikai ir paklusnumo dėl visokių juodermėgių ir kunigų. Sziandien kunigas, lygiai su

visais, turi iszsdirbti sau guodoną vienatinai keliu proto ir vieszais visuomeniszkais darbais.

Tokie nusidėjimai ir tiems panaszus dėjosi ir dedasi nuolatatos, mūsų inteligencija žino apie tai labai gerai, vienok iki sziolei uždengė tą viską neiszsaiszkinama kantrybė. Vienok miera prisipildė, sziandien toji inteligencija susilaiko nuo asztrios kritikos rasztuose žmonėms paskirtuose ir užsi-puola tiktai ant visiems žinomų nieksų jau, vienok viduriniame gyvenime kritikuoja kiekvieną kvailą ir piktą darbą, kiekvieną vergiszką ir netikusį pasielgimą.

Kodėl Vilniaus kunigija, o tarp jos gerianti szampanus pralotai ir kanaunycai kapitulos, paveda taisymus bažnyczijų vokiecziams, net žydams ir maskoliams? Kodėl daleidžia apvogti arba naikinti likuczius senovybės ir bažtytinius turtus? Czion dingsta brangus paveikslas dėlei nebėjimo arba netikusio atnauj-nimo, czion pusta brangus papuoszimai, czion sidabras ir brangumynai isznyksta, kaip eteras sieros, ten net knygos bažnytinės vandrovoja tarp žydų ir antikvarijų.

Ir kodėl teip dedasi?

„Neužkabinėkite mūsų, nes mumise yra czilybė ir prieglobstis tikėjimo ir bažnyczios...“

Ne tiesa, mano mieli! Kas kartas labiau tēmysime į jusų gyvenimą ir pasielgimus, pas-tatysime juos prieszais sudą protingos ir doros draugijos.

Reikia dar paminėti apie naują igijimą kun. Pranckevicziaus, klebono Auszros Vartų bažnyczios, namo prigulinczio prie Auszros Vartų koplyczios. Vilniaus popai ant tos žinios nuėjo su gailescziu ir skundu pas gen-gubernatorių Trockį, guosdamiesi, kad krautuvė „ikonų“, lempuczių, žvakuczių ir niekam ne-

vertų pravoslaviskų knygpalaikių, esanti tame name, labai reikalingame platinimui pravoslavijos, per tajį igijimą namo yra pasmerkta ant prakraustymo isz ten.

Trockis iszklausė popų skundo ir užklausė:

— Ar tasai namas tapė savasczia kunigo Pranckevičiaus netikėtai slapta?

— Ne, jis jau pirm dviejų metų buvo apgarsintas ir iszstatytas ant vieszo pardavimo.

— Ir ką, jus?... vaszu mat', reikalą pažiopsojote ir dabar ateinate su undais... — asztriai atkirto genarolas, kartais iszeidamas isz rolės „obrusitelio“ ir veikėjo.

Popai, matomai, turėjo viltį, kad namas taps valdžios atimtas ir paaukautas ant garbės „pravoslavijos“.

Daktarų draugystės 24 d. Gruodžio (1899) buvo rinkimas naujos vyriausybės. Iszrinkti tapo visi lenkai, nes didesnė pusė sanarių yra lenkai. Toks atsitikimas iszszaukė baisų sumisimą maskoliszkėje presoje ir gubernatorius iszrado už gerą neuztvirtinti rinkimų. Ką daro tada lenkai daktarai, kurie per eilę metų rinkdavo pirmsėdžiu sumaskolėjusį žydą?

Pasirodavoje nutarė, kad reikia pasitraukti ir... iszrinko į virszininkus vieną žydą ir vieną maskolių, o atmetė virszininkus jau kartą iszrinktus.

Neveizint ant to, kad tokiu budu suterszė moksliszką instituciją, jos tiesas, neveizint, kad jie gali turėti gabius virszininkus isz savo tarpo, gana kad... iszgelbėjo institucijos gyvastį.

Teip, tai ne baikos; tose suktose galvose per „Kraj“ kilo baimė, kad laikantės pirmųjų rinkimų gali nužudyti instituciją.

Kokis tai iszsiteisimas? O vienok toji teipgi mūsų pseudo-inteligencija, kuri suamszcia net tveria dėl savės done. (Przgl. Wszchp.).

Lietuvis.

Isz Argentinos.

Mielas Tautieti!

Tamistos laiszką gavau 25 dieną Berzelio, kuriame klausėte apie Visztelius. Martynas Visztelis numirė jau, gerai neatmenu, Sausio mėnesyje, kada buvo didelis karsztis Argentinoje.

Asz buvau mieste Buenos Ayres 28 d. Kovó ir aplankiau velionio Martyno naszlaiczius, jo moterį ir vaikus, kurie gyvena labai skurdžiai. Martyno moteriszkė man papasakojo, kad Martynas isz ryto iszėjęs prie darbo ir antroj valandoj po pietų gavo ji žinią, kad jos maitytojas miręs. Jisai dirbo bažnyčioje. Kunigėlis nieko negražino naszlaicziams, ką tėvas buvo uždirbęs ir viską pasilaikė už laidotuves.

Martyno pati ir vaikai lietuviszkai nemoka. Asz su jais susikalbėjau ispaniszkai, o jie tarp savės rodosi kalba vokiszkai.

Apie Andrių Visztelį Martyno pati pasakojo man, kad anas neesas be proto, tik labai suvargęs ir apleistas. Jis yra papratęs pusėtinai rukti, o mirus broliui Martynui, nėra kam nupirkti tabako; dėlto ruko medžių lapus, tokias zoles. Brolienė nusiunczianti kaip kada pakiuką tabako, nutraukdama sau ir vaikams maistą. Andrius negalįs vaikszczioti, suputę kojos ir krutinė, ir labai apgailauja brolio mirtį.

Asz gavęs nuo Tamistos laiszką tuojaus parasziau savo sunui į Buenos Ayres, kad jisai nueitu į ligonbutį pas Andrių Visztelį ir isztyręs viską apraszytu. Negavęs nuo sūnaus greito atsakymo, praneszu tiek, kiek apie Andrių žinau. Kaip gausiu nuo sūnaus atraszą, viską apraszysiu.

Martyno naszlaiczių tokis adresas:

Federico Wisztalius
Calle Passo No. 725
Buenos Ayres,
Argentina.

Jeigu jiems raszytumei, tai raszyk ispaniszkai arba vokiszkai, nes kiteip anie nesupras.

Provincijoi Entre Rios, kur asz gyvenu, svietas yra nuskurdęs, pabrikų nėra. Krijožiai (?) žemės dirbti nenori, jie nekiek užsidirba kirpdami avių vilnas ir pjutės laike pasateivius ukininkus. Paskui kniopso per visas dienas karcziamose ir netekę maisto valgia neiszpasakytai.

Kad Argentinoje svietas neteip lankytu karcziamas ir bent kiek dirbtu, tai geresnio gyvenimo nereiktu jieszkoti. Žemė didei derlinga ir amžina vasara, kas dėl ukininkų labai gera.

Argentinoi svietas pavargęs, prastas, apleistas ir kaip gyvuoliai be jokio mokslo ir tikybos, dideli niekdariai. Veikas mėnesis atsitinka galvazudyszczių visai dėl niekų; už žodį prieszai tuo smeigia peilį į pilvą. 12 Berzelio netoli nuo mūsų du vagys apsitepę veidusėjo apvogti kaimyną, bet nepasisekė. Kaimyno du sunai, vienas 13, antras 15 metų, pajuto kad neprieteliai ir susmeigė abiem peilius į pilvus, kurie ant vietos atliko. Ir tokių blogų atsitikimų girdima labai daug.

Justinas Szlapelis.

Politiszkos žinios

Amerika. Suv. Valstijos, kaip ir Europos vieszpatystės, susigriebė dabar vėl nekiek apsidirbti su anarchistais. Mat užmetama Washingtono valdžioms, kad po nosia iszdygęs suokalbis nužudyti Italijos karalių. Mat karalžudis Bressi gyvenęs Paterson'e, N. J. ir dirbęs viename szilkų pabrike, kur buvo dar ir daugiau anarchistų, net jų vadas Sperandio,

po vardu grovo Meleteski. Anarchistus dabar policija gauda ir sodina į kalėjimus, tarp kurių yra ir visai nieko nežinuanczių žmonių. Policija vienok turi parodyti savo veiklumą, kad ji nemiega.

Pilipinams pasisekė pagauti 20 amerikonų pakeliui isz San Miquel de Majuma į San Isidro, ant salos Luzon. Užmuszta amerikonų tapė praėjusę sanvaitę 8, o sužeista daugiaus per szimtą. Tai gi turėjo buti nemažai susimuszimų. Nuo visokių ligų pasimirė apie 50 amerikonų.

Nuo 1 Ruggjuczio amerikonai nori įvesti Pilipinuose civiliszką valdžią.

Maniloje amerikonai nutarė iszkilmingai apvaikszczioti pagarsinimą dovanojimo kalczijų tiems, kurie atiduos amerikonams savo ginklus. Pilipiniečiai vienok toje iszkilmėje nedalyvavo.

Porto Rico salos gyventojai szventė sukaktuves atradimo tos salos, vienok miestai buvo papuoszti ispaniszkoms vėlavoms o ne amerikoniszkoms. Tuomi gyventojai parodė, kad amerikoniszkos laisvės ir globos nemyli.

Teip-gi amerikonai įvedė savo pinigus ant tos salos, dėlko viskas pabrango ant 66%. Gyventojai isz tokios atmainos labai nekantanti.

Pietinė Aprika. Gen. Roberts praneszė linksimą žinią Anglijai, kad buk pasidavęs burų gen. Prinsloo su 5000 burų, tas vienok pasirodė melagyste ir isz 5000 pasidarė tik 1000. Gen. Prinsloo tapė apstoras kalnyuose 9 myles nuo Bethlehem, Oranijoi, ir negalint prasiszalinti, pasidavė. Toliaus vėl tapė praneszta, kad Harrismith distrikte, Oranijoi, pasidavė 1200 burų su virszininkais Rouse, Fontenal ir 3 mažesniais, bet gen. Oliver su 5 kanuolėms ir nežinomų skaitlium burų persimuszęs per ang-

lų eiles ir ištrukęs. Pas Krugersdorp burai išzardė gelžkelį, kur susidaužė traukis su maistu ir kulkomis; 13 anglų užmuszta tapė o 39 sužeisti. Teip-gi burai išzmetė trukį iš rėlių pas Kroonstad, kuriame važiavo Amerikos pasiuntinys, kur 3 anglus užmuszė ir 3 sužeidė o 40 su lordu Lennox sugavo. Amerikos pasiuntiniui pareikalavus kad sugautuosius paleistu, burai išzpardė jo reikalavimą. Transvaaliuje burai esą pasirengę į muszį pas Machadadorp. Gen. De Wet anglai esą apsupę pes Reizberg. Pas Rustenburg burai buvo apsupę gen. Paden-Powell, ir tik greita pagelba gen. Hamilton jį išliuosavo. Burai vienok atėmė 324 vežimus au maistu ir sužeidė patį gen. Paden-Powell. Pretorijoi burams pasiėlgus prieszais anglus, tuli tapę izstrempti net ant 25 metų. — Karė pietinėje Aprikoje Anglijai kasztavusi \$400 milijonų su nužudymu 81,045 kareivių. Pretorijoi anglai suradę dokumentus, kuriuose tuli anglai skatinę burus nepasiduoti kolei dar, ir kad Anglija bus priversta sugražinti abiem respublikom senąją patvaldystę.

Rytinė Azija. Pagarsinus Kinų virszininkams, kad pasiuntiniai Pekine gyvi yra, vieszpatystės pareikalavo susineszimo statei su jeis ir jų paleidimo. Kiniečiai ant to atleido seną slaptą telegramą Amerikai, kad pasiuntiniai gyvi esą bet pavojuje ir tik greita pagelba gal juos izzgelbėti. Savo pasiuntiniam, visose vieszpatystėse praneszė, dėl praneszimo valdzions, kad pasiuntiniai lydimi į Tientsin, bet apie jų atvykimą nieko negirdėti iki sziol. Valdzios toliaus netikėdamos Kinų zadinimams izsziantė savo pajiegas ant Pekino skaitliuje apie 30,000 su 170 kanuolių, o antra tiek seką pirmiems paskui. Pe-

kiną pasiekti nutarta ant 12 Rugpjuczio, bet ar tame laike pasieks, nieks negal ispėti. Kiniečiai gerai žinojo, kad europiečiai trauks ant Pekino ir dėlto ant kelio izz kalno jau statė visokias periszkadadas. 20 mylių augszciaus Tientsin Peiho upėje nuskandino daug valczių su akmenais, kad negalėtu praplaukti jokiš garlais, toliaus prakasę pylimus ir paleidę upę Peiho į abudu szonus paskandydami visą apregę tarp Tientsin ir Pekino. Per 8 mylias sziaurėn nuo Tientsin esą 35,000 kiniezių, kad paimiti ateinanczius europiecius ir pirmieji sumuszi jį tapę nužudydami 1200 kareivių pas Peitsang. Kitas pulkas kiniezių buk pasirengęs perkirsti liniją susineszimo europėjiszkos kariaunos su pamariu. Kinų ciesorius pasiuntęs kariauną atimti izz europiezių rankų miestą Tientsin ir Takų, ir tapę izsziušta izz pietinių provincijų daugelis kariaunos. — Apie Niutschwang kiniečiai sumuszė maskolius. Urėdninkai izzleidę apgarsinimus, kad gyventojai ardytu maskolių vedamą gelžkelį ir kitas visas jų įrėdnes. Tukstancziai raitų kiniezių pildą tuos paliepiamus. Toliaus mažus pulkelius maskolių kiniečiai yra apgalėję ir nužudę. Nuo Niutschwang iki Port Arthur maskoliai turėję pasitraukti nuo visos gelžkelio linijos. Mandziurijos gubernatorius izzleidęs apgarsinimą į gyventojus, kad nugalabyti visus krikszczionis, kaipo priezastį dabartinės karės.

Visos vieszpatystės užgynė savo pabirkantams pardavimą jeib kokių ginklų kinieciams. Hamburge tapę pagautas laivas „Pampa“ su Kruppo kanuolėms, kuris buvo paskirtas plaukti į Kinus. Vokietijos ciesorius palydėdams kareivius į Kinus laikydams prakalbą, liepė neimti kiniezių į nelaisvę, bet nužudyti be pasigailė

jimo, kad kiniečiai per ilgus laikus atmytų baisumą vokiszkių ginklų. Tokią ciesoriaus kalbą izzpeikė netik kitų szalių laikraszcziai, bet ir paczios Vokietijos.

Vienas vokiszkas apicieras su 300 sužeistų kareivių tapo nugabentas į Japoniją, kur pasakajo, kad kiniečiai pagautus ir sužeistus europiecius nužudanti, o tą patį daranti ir europiečiai su kinieciais. Europos laikraszczių korespondentai pranesza, buk iki sziol Kinuose nuo gyventojų ir kariaunos tapę nužudyta iki 15,000 krikszczionių. Szeip ar teip bus, vienok szimtai tukstanczių žmonių savo gyvaszczius prikisz dėl bereikalo.

Prancuzija. Su nužudymu Italijos karaliaus, anarchistai pasiėmė savo darbą varyti tolyn. 2 dieną Rugpjuczio Francois Salson, prancuzas, norėjo nuszausti Persijos karalių Paryziuje, kada tasai važiavo lankyti parodą. Persiverzė Salsonas per sargybą ir užsilipo ant vežimo pastovos, bet revolveris neszovė dėlei per didelio nupėlavimo gaidžio, ir tokiu budu izzliko nuo giltinės karalius. Szale sedintis karaliaus daktaras izzmuszė Salsonui izz rankų revolverį ir tasai nukrito į vežimą po kojų. Salsonas prisipažino, kad butu pasisekę Persijos karalių nužudyti, tai paskui izz eilės butu intas Maskolijos caras. Teip izszitaręs ir Bressi. Nezine ant kiek teisinga toji paskala, buk Paryžiaus policija susekusi suokalbj ir ant Prancuzijos prezidento.

Anglijos laikraszcziai pranesza, buk Belgrade, Serbijoi, tapo szauta važiuojant į karalių Aleksandrą. Izz Italijos atsitikimo, dabar policija visur atras anarchistų ir suokalbių, kad pasirodyti nemieganczia. Vokietijoi tapo suaresztavota daug žmonių, kaipo anarchistų bei vienas italiszkas

profesorius, kuris Vokietijos policijai pasirodė teipgi prie anarchistų priguljis. Vokietija yra pasirengusi net suszaukti kitą anti-anarchistiszką konferenciją. Mat ją baimė ima izszitarus vienam italui Elberfelde, kad Italijos karaliui žuvus, ateinantis metas yra ciesoriui paskirtas. Po tokiam izszitarimui italas tapo suaresztuotas.

Dalis darbu.

Winnipeg, Man. (Kanadoi). Ant visos linijos gelžkelio Canadian Pacific nuo Superior ežero iki tykojo didjurio sustraikavo kalviai, maszinistai, katilioriai ir visi kiti mechaniszki darbininkai dėlei sulaužymo satarimo su unija.

Huntingdon, W. Va. Davis'o kasyklose tapo pakeltos dėl 100 kalnakasių algos ant 10%.

Cincinnati, Ohio. Prezidentas Amalgamated Association of Iron & Steel Workers apgarsino straiką formų taisytojų, kurie reikalauja pakėlimo algos 50 ct. ant tonos.

Reading, Pa. Nodle & Horst pabriko darbininkams tapo pakeltos algos nuo 10 iki 15 ct. ant dienos. Darbininkų yra 400.

Lebanon, Pa. Vietinėse gelezies liejincziose American Iron & W. Mfg. Co. sustraikavo per 1200 darbininkų dėlei numazinimo algos formų taisytojams nuo \$4 ant \$3 už toną.

Cumberland, Md. Georges Creek distrikto kasyklose straikas iszeis ant nenaudos kalnakasių, kadan-gi tuli neturėdami ką valgyti nuėjo dirbti už algą, kokią kompanija pasiulė.

Vancouver, B. C. Ant įpuolimo Fraser upės į tykų didmarį sustraikavo žvejai, reikalaudami pakėlimo algų, ką nenorint darbdaviai izzpildyti, darbininkai supu-

tyjo apie 50 tinklų. Darbdaviai pamatę, kad gal jiems daugiaus iszkados padaryti, susitaikė su darbininkais.

Scranton, Pa. Straiakas siaurinėje dalyje pasibaigė ir straiakeriai sugrižo prie darbo ant senųjų algų.

Plymouth, Pa. Vietinėse kasyklose Liepos mėnesį išdirbo: L. & W.-B. Coal Co. No. 11, 14 dienų, ir 6½ valandos; No. 15, 16 d., 6 valandas; No. 16, 14 d. 1 val. Parrish 19 d., 5 val.; Buttonwood 21 d., 3 val.; Woodward, 22 d.; Avondale 19 d.; D.&H. No. 2, 10 d., 2½ val.; No. 3, 12 d., ½ val.; No. 5, 17 d.; No. 6, 14 d. ir 5 valandas.

Nanticoke, Pa. Kasyklose No. 2 ir 5 sustraikavo važnyčios (drivers) dėlei pagilginimo darbo be algos.

Chicago, Ill. Ant Division gatvės per upę Chicago ir ant 95 gatvės ant upės Calumet taps statomi nauji tiltai už \$140,000.

Duquesne, Pa. Carnegie geležies liejyčios tapo uždarytos ant nepaskirto laiko dėl stokos užprasymų.

Pittsburg, Pa. Carlin Locomotive Works Co. pradėjo dirbti ir 200 darbininkų gavo darbą.

Crooked Creek, Pa. Rochester'io ir Pittsburgo kapitalistai nupirko 2233 akrus žemės su anglių guoliais už \$70,000 ir parengs czion naujas kasyklas.

Nuo 1881 iki 1886 metų Suv. Valstijose buvo 3,902 straikai, 22,304 pabikuose su dalyvavimu 1,332,203 darbininkų. Iš tų straikų 47 nuoszimcziai izslaimėjo straikus pilnai; 14 nuoszimcziai tik izsdalies izslaimėjo o 38 nuoszimcziai praloszė. 42 nuoszimcziai straikų buvo dėl pakėlimo algos; 20 nuoszimcziai dėl nutrumpinimo darbo laiko ir 8 nuoszimcziai dėl numazinimo algos. Kompanijos per tuos straikus nužudė \$30,701,553, o

darbininkai algose \$51,814,732. Nuo 1887 iki 1894 metų buvo 14,389 straikai, izs kurių 45 nuoszimcziai izslaimėjo, 11 nuoszimcziai izsdalies laimėjo, o 44 nuoszimcziai praloszė. Kompanijos nužudė \$82,589,786 o darbininkai algose \$163,807,957 arba kiekvienas straiakeris po \$3,77 ant metų.

Isz Amerikos.

Geripagelbninkai.

Nuo 1 Liepos 1899 iki 1 Liepos 1900 m. tapo suaresztavota Suv. Valst. 650 netikrų pinigų dirbėjų ir atimta jiems \$55,000. Daugiausiai pinigų dirbėjų sugauta Missouri valstijai, net 78; Pensylvanijoje 63; New York 52; Indiana 51; Texas 40. Kitose valstijose buvo mažiaus jų sugauta. Isz suaresztavotų 454 buvo amerikoniai, 30 italų, 20 vokiečių ir 13 airių. Po vieną ir keletą buvo izs visų Europo viespalytysčių ir net Azijos. Pinigų padirbtų rado tik \$55,000; \$33,000 popierinių ir \$22,000 aukšinių ir sidabrinių. — O kiek tų pagelbninkų neužtemyta ir kiek milijonų pinigų tapė paskleista tarp žmonių, tai nieks nežino. Tik vienas Ruello Philadelphiai izsleido \$200,000 netikrų pinigų.

Žydai maisztininkai.

Laivas „Montfort“ izs Liverpoolio plaukė į Montreal, kur tarp 1000 keleivių buvo 100 žydų izs Maskolijos. Žydams buvo paskirtas maistas „koszer“, kuris izsribaigė ir žydams tapė duodamas maistas kaip ir visiems keleiviams. Žydai atsisakė valgyti „tref“ ir pareikalavo „koszer“ su peileis užpuldami virėjus, maisto izsdavėją ir patį kapitoną, kuris but ir gyvastį prikieszęs, jeigu ne jurininkai butu izsgelbėję. Kada priplaukė miestelį St. Johns, laivas sustojo ir kapitonas nusiuntė nupirkti 100 baczkuczių silkių, toną

bulvių ir toną juodos duonos žydeliams, kurie paskui nusiiramino.

Laukinis žmogus.

Montclair, N. J. — policija perjieszkėjo visą girią apielinkeje jieszkodama laukinio žmogaus, kuris gandina vietinius gyventojus. Rado apgrauztų kaulų gyvuolių ir paukszczių bei ugnavietes, bet laukinio žmogaus nerado, nors perkrėtė visą girią. Laukinis žmogus esąs 7 pedų didumo, ir turi ilgus plaukus bei barzdą. Valdžia paskyrė net atlyginimą už jo pagavimą.

Didelė musztynė.

Prie vedimo gelžkelio Mexican Central, kompanija parsigabeno murinų nuo salos Jamaica ir Bahama, kurie nesutiko su vietiniais darbininkais meksikonais. Galiausiai užsidegė musztynė, kurioje galą gavo 4 murinai ir du kareiviai, kurie buvo pargabenti izslaikymui tvarkos, o 22 murinai sužeisti tapo.

Vaikas atgijo.

Herkimer, N. Y. 1 Ruggpucziio numirė Alstino vaikas ir daktaras paraszė paliudijimą. Kada graborius pradėjo darbą prie balsamavojimo kuno, numirėlis atidarė akis ir atgijo. Daktarai pripažino, kad vaikas yra sveikas ir gyvęs.

Geras liudinykas.

Norfolk, Va. policija pagavo W. Jenkins'ą, kuris buvo užszovęs vieną muriną izs revolverio. Nuvedus kaltininką priesz sudzią, policijantas izsišėmęs revolverį ir atkreipęs ant sudzios rodė, kaip Jenkinsas szovė. Sudzia policijanto užklausė, bene užprovytas revolveris, ir policijantas norėdams parodyti, kad ne, patraukė gaiduką, ir kulka pralėkė sudziai pro ausį.

Geros laizybos.

Connellsville, Pa. M. Bonning, zinomas kaipo didelis žalių kiauszių gėrikas vakari-

nėje Pensylvanijai, susiginczyjo izs \$100, kad laike 8 minutų izszgers 24 kiauszinius. Bonning tuomi laimėjo \$100, nes paskirtą skaitlių kiauszių izszgėrė 16 minutų laike ir nieko jam nekenkė.

Meilės tragedija.

Poplar Bluff, Mo. 17 metų duktė M. Hendrichs ismylejo į P. Varner, ir tėvui nedaleidziant juodviem apšvesti, jauniejie sutarė pabėgti. Kada juodu tą padarė, tėvas pasileido vytis; juodu pribėgę upę isėdo į laivuką ir tarėsi izstrukę izs tėvo rankų. Viduryje upės laivukas apšvertė ir, tėvui bežiurint nuo kranto, isimylejusiejie prigėrė.

Nelaimės.

Isz Ocean City, N. J. nuėjo 4 merginos į jures maudytis ir visos, pakilus vandeniui, prigėrė.

Springfield, Ill. laike mustro ekspliodavojo kanuolė ir sunkiai sužeidė 10 kareivių.

Toledo, Ohio, kokiu ten budu užsidegė strytkaris ir žmonės verždamiesi laukan, 10 sužeidė.

Dayton, Ohio susimuszė du strytkariai ant linijos Dayton & Xenia, kur 12 keleivių tapo užmuszta. Nelaimė tikosi dėl sukeitimo ženklų.

Baltimore, Md. ekspliodavojo darbininkiszkas garlaivis „Templer“, kur du žmonės užmuszti tapo ir keletas sužeistų.

Cumberland, Md. susimuszė du keleivių trukiai ant Baltimore & Ohio linijos, kur 5 žmonės sužeisti tapo.

Kingston, N. Y. ant West Shore linijos prie užsisukimo izslėkė greittrukis izs rėlių ir palaimingu budu tik du tarnai tapė sužeisti.

Scranton, Pa. kelnorėje Merchants & Mechanics Bank praturkus dudoms prisirinko gazų ir netikėtai pusiau septintą valandą vakare nuėjęs sargas uždege. Du plytų namai tapė sugriauti ir 22 žmonės sužeisti,

Ugnys.

Ashland, Wis. siautė baisi ugnis atsiradusi lentų pjovinyčioje Barker & Steward ir grėšė pavojus miestui varant ugnį didžiam vėjui. Kad ugnis neįsigriebtu į miestą, sudegino 4000 svarų dinamito išgriovimui aplinkui esančių namų, per kuriuos butu galėjusi prisigriebti prie miesto ugnis. 4 žmonės smertį rado liepsnoje. Iszkados pasidarė ant milijono dolerių.

Miestelis Convoy, Ohio esant smarkiam vėjui, visas išdegė.

Fairfield, Md. sudegė pabrika, „Baltimore Chrome Co.“, kur iszkados pasidarė ant \$60,000.

Californijai, apie kalnus Sierra Madra dideliais plotais dega girios. Daugelis žmonių dirba prie sulaikymo ugnies.

Niekam nevergauju!

Asz giedu — tarp verguczių valnas,
Pagyro negodi szirdis;
Brangiausias man už giesmės pelnas
Yr' mielas oro gaivestis.
Nesiekiu asz į augsztus rumus,
Nesunkin' man peties manta:
Kaip pauksztis lindau sav' po krumus
Manasis turtas — yr' daina.

Kiti galincziams laižo kojas,
Kad szviesią dalį nor' įgyt;
Kaip kirmins kits purvuos voliojas,
Kad ims valdzia vietas daljt.
Kada vergavimu zemuoju
Jie augsztus pelno urėdus,
Asz užsisukęs sav dainuoju:
Giesmė — urėdas man puikus!

Tegul didžiunai auksą zarsto,
Už jį sav perka vainikus;
O man saulutė auksą barsto,
Mėnulis saldina sapnus.
Kad smertis artysis tikėta,
Groicziaus szarvot n'atbėgs arvai,
Nės asz kalu sav pats monetą:
Liūosa giesmė — tai turts mansai.

Norėi jaunimūose dainuoju,
Priesz sostus zaisti asz bjauriuos;
Po girė linksmas sav klampuoju,
Į puikų rumą list droviuos.
Kad kitas kopa laimės tropsais
Per audrą, puolj ir purvus,
Asz sav gėriuosi rozės lapais:
Liūosa giesmė — man turts meilus.

O, bukie mano tu skaiscioji!
Prie tavęs verziasi szirdis!
Bet... tu man laisvę iszvilioji
Ir ją varžai... užgesk, krutis!
Kaip szėtrą nokoicziau ant rumo, —
Ant meilės laisvę nomainau,
Ir giedu, pilns ramaus tvirtumo;
Už tai daina dar liekti sav!
Isz G. Herwegh'o *J. Maczys*.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Coaldale, Pa. Nors nebuves ant laisvamanių sėimo, vienok mylėdams laisvę ir teisybę negaliu isztylėti. Kun. Žebrius per 29 num. „Vilties“ (Mes to numerio negavome. Red.) bura laisvamanius kiek įstengdamas ir net faktais nurodo, kad norint priesz ką protestuoti, tai pirma visados reikia pasi klausti kunigo, ir, lietuviams laisvamaniams kun. Ž. atima net lietuviystę. Teip vienok nėra ir skleidimas tokios nuomonės parodo tiktai siaurprotumą. Pagal kun. Ž. teorija lietuviams gali buti tiktai katalikas, ir tai dar karsztas katalikas. Man gi rodosi kad lietuvių gali buti laisvamanis, socialistas, liuterionas ir tt. ir abelnai tas, kurs dirba dėl lietuviystės. Jeigu pagal kun. Ž. katalikystė užstotų lietuviystę, tai lietuviams turėtumėm vadinti visus katalikus be skirtumo. Vienok teip nėra. Lietuviai yra katalikais jau 500 metų, bet lietuviystė isz katalikystės neturėjo mažiausios naudos, net iszkadą apturėjo, nes žmonės nuo katalikystės vadovų buvo vercziami į lenkus daugiausiai, kas dar ir sziantdien yra daroma. Katalikais, bet jau ne lietuviams, galime buti persiragoziavę prie bile kokios tautos. Isz katalikystės turi naudą kunigai, bet ne lietuviystė; pas kunigus lietuviystę užstoja poteriai ir pinigai, o pas laisvamanius darbas, aukos ir pasiszventimas. Jug ir dabartinis lietuvių krutumas yra kilęs ne isz katalikystės, bet valnamiybos, valnos dvasės vyrų ne-

nuilstanczio darbo. Baugu kun. Ž. kad S. L. V. pasiėmė už mierį sulyginti kunigus su žmonėmis, kad ir jie eitu ginti savo szalį kaipo kareiviai, mokėtu mokesczius. Jeigu kunigas uždirba per valandą kelis deszimtis dolerių, apart mokamos mėnesinės algos, tai kodėl jis negal užsimokėti draugiszkų mokesczių kaip vargšzas darbininkas, kuris ant mėnesio uždirba kartais tik \$15 iki 25, o retai kuris \$50—60? Kas daugiau turi jėmimo, tas turėtu ir didesnius mokesczius mokėti. Dabargitai yra atbulai. Szeip ar teip, vienok jau negrįsz senovės laikai, kur žmonės nieko nepradėdavo be kunigų. Sziantdien jau daugelis iszmano, kad gali bent ką veikti ir be kunigo pagalbos. Kiekvienas apszviestesis žmogus suprant, kad lietuviu galima buti ir neesant kataliku. Isz visko matyt, kad pas kun. Ž. katalikystė viską užstoja, vienok mums katalikystės vienos neuztenka ir rodosi nereiktu maiszyti tikėjimo su tautyste, kur nėra tas reikalingu dėl politiszkų siekių?

K. Rutkauckas.

Newark, N. J. Musų miestė szitą metą lietuviams žymiai pasidaugino; privaziavo isz Lietuvos kaipo ir isz kitų miestų jieszkodami uzdarbių. Isz Lietuvos atvyko ir keletas merginų. Po 4 Liepos susimazino nekiek darbai, vienok ir vėl keta pradėti dirbti pabrika, tai ir vėl pasigerins laikai.

Lietuvių czionai yra isz visų trijų gubernijų: Kauno, Suvalkų ir Vilniaus. Lietuviszkų prekėjų yra Newarke 12; du pardavinėja valgomus daiktus, vienas parduoda avalinę ir skrybėles, vienas siuvėjas, du pieną pardavoja, vienas turi spaustuvę ir dirba visokius mažus darbus, ir 5 lietuviszkos karcziamos. Yra

keletas pirklių lietuvių-liuterionų, bet pas juos katalikai visai neuzeina ir jie save prisiskaito prie vokiecių. Lietuviai savo pirklus menkai szelpia apart karcziamų; dauguma viską perka pas zyduos. Karcziamų toks buvis: viena žusta, kita dygsta. Karcziamas tankiausiai uzdeda lietuviams atvykę isz kitų miestų ir czion prakisza savo suczėdytus centus. Karcziamą czion nesunku įgyti, nes yra apie 20 aludarių, kurios ne viena tai kita iszperka laisnius ir duoda alų, kol karcziamnykas iszbaigia pinigus. Iszbaigus tokį iszvaro, bet tankiausiai toki patys iszbėga, ir jo vietoj atsiranda nauji kandidatai vėl su pinigais. Karcziamas pas mus pradėjo platinti Elizabeth'o lietuviams, vienok 3 tokios karcziamos jau subankrutijo, o dvi dar gyvuoja su „Dievo padėjimu“ kaip jų savininkai kad sako. Pas lietuviszkus karcziamnykus lietuviszko laikraszczio nerasi nei jokio.

Newark'ą galima priskaityti prie pirmojo girtuoklių miesto. Girtybė žydi czion visam pilnume ir tarp lietuvių; geria, muszasi ir paskui provojsi, tankiausiai skundikai ir apskustieji užsimokėdami kasztus, ant ko visados turi pinigų, bet užmink tokiems kad paaukautu penktuką ant kankintinių, tai gausi szliupinių kiek tilps. Isz girtuoklystės užgiama net galvazudystos ir patzudystos. Lenkai Kalka'i girti susiyaidijo tėvas su sunu; sunus nužudė tėvą ir paskui pats save. *Tautietis.*

Brooklyn, N. Y. Brooklynė lietuvių yra labai daug, bet isz kurios pusės nepaziuresi, visur užgulę tamsybės debesiai, kad net szirdį skauda. Atėjus vasaros laikui darbininkų vadovai tarsis užmigo ir neveda jokios agitacijos.

Liepos 22 dieną mūsų kunigėlis išbarė socialistų platformą (Ar ne S. L. V.? Red.). Sako, socialistai geri yra, tik tai jų vadovai netikę ir nieko gera nemokina. Tik pinigų lupa ir iš darbininkų truso mintą. Ir kaip? Socialistai turi savo vadovams išpirkti tikietą kad atvažiuotu iš kito miesto jų pamokinti. Sztai už ką ir užpyko! Jeigu socialistų vadovai dirbtu už pinigus, kaip kad kunigai parduodami dangų, tai jie nesikreiptu prie darbininkų bet prie kapitalistų, kur gautu tikrai daugiau pinigų negu tikietas kasztuoja. Toksai užmetimas nei krislo neturi teisybės. Darbininkų arba socialistų vadovai dirba iš persitikrinimo, o ne už pinigus, ir dėl pagerinimo savo buvo kaip ir visos darbininkų luomos. Rodosi ir kunigėlis mintą ne iš ko kito, kaip tik iš tų pačių darbininkų, ir pagal šventą teisybę pyvalytu rupintis apie jų gerovę, ir vietoje to dar stengiasi darbininkus sutrukdyti nuo visokio pagerinimo savo buvio; protiško, luomiško ir tautiško.

Nežiurint ant to trukdymo, Brooklyno lietuviai visgi krupta, pradeda vis daugiau rupintis apie savo reikalus, bunda iš senovybės nežinės miego, svarsto viską, kas atsitinka gyvenime. Lietuviai czion ne žemiaus stovėtu už kitų miestų lietuvių, vienok kaip visur, teip ir czion yra stoka susipratimo ir vienybės.

Szarka.

Windber, Pa. Man czion atkeliavus labai įstabu pasidare. Mat iš tokio miesto kaip Baltimorė, atvykus į tokį menką miestelį kaip Windber, tai labai yra nyku. Taciaus czia pabuves porą dienų susipažinau su keletu lietuvių ir užklausus jų apie lietuvių jie nieko nežinojo. Lietuviai

czion bus į 100, bet apie lietuviską tautą supratimo nei vienas nuturi. Lietuviszkus laikraszczius mažai kas te skaito, ir tai tik „Saulė“. Jiems „Vienybė“ ir „Lietuva“ tai yra nekatalikiszki, nes netalpina evangelijų.

Uzdarbiam czion pusėtinai: uždriba į dvi sanvaites nuo \$20 iki \$50, ir pusėtinai alų geria. Pas kiekvieną stubą tuszczių baczkuczių yra kunigai. Išmokesties dienoje alinykai alų veža gatvėms ir žmonės į kelias minutes ištusztino jų vežimus. Czion žmonės gyvena kaip kad Lietuvoje kumecziai dvaruose. Pavieniai didelį vargą turi kęsti, nes gaspadinės labai apsitaukavę ir turi prisiemę burdingierių kita po tuziną net. Reikia ir neszvarumą kęsti, nes nėra kur pasidėti, ir tai dar gerai daro, kad priima nors į pastogę.

Czion stubos ir viskas priguli kompanijai ir dėlto raudos labai augstos, o stubos visai niekiszkos. Nors czion pusėtinai uždriba, bet kaip viskas kompanijos rankose, tai su darbininku ką nori tai daro. Kad ir nieko neimi iš kompanieznos krautuvės, tai atlaiko kelis dolerius ir negali nieko padaryt, nes kompanijos sudžia (skvajeris) darbininką visados iszranda kaltu.

Ketvirtą Liepos besilinksmindami slovakai ant pikniko užszovė tris savo tautiecius. Tai dar nedaug galvų krito ant tokios didelės szventės. Per velykas italijonai papjovė net penkis; tris szvedus, vieną vokietį ir vieną airį. Dabar slovakų ir italijonų nepriima prie darbo o ir senus darbininkus pradeda atstatyt nuo darbo. Sykiu negali atstatyt visų, nes czion beveik vieni slovakai su italijonais.

Anglių kasyklų czion yra asztuonerios ir darbą galima gauti iš kitur atvykusiam, nes pavaro slovakus su italais, ir

darbas ner sunkus, tik tiek negerai, kad labai žemos vėnys. Iš kietųjų anglių, o ypacz iš virszutinių pabriklų atvykusiam labai sunku keturpėcziam vaikszczioti.

Czion yra viena lietuviszka krautuvė valgomų daiktų, bet lietuviai pas savo tautietį nei na pirkti, greicziaus jie eina pas žydą.

Czion yra katalikiszka bažnyčia, vienok padovanota airiams, o kunigas yra slavakas. Visi katalikai ejna į tą bažnyčią neiszskiriant ir lietuvių. Kunigėliui czion labai derlinga dirva, nes žmogėlis atiduotu kunigui ir paskutinius marszkinus ant Dievo garbės, jeigu kunigas to reikalau. Kas nedėdienis daro bažnyczioje kolekta ir centų liepia nemesti į skauradą, nes mesės atgal į akis. Sako „Ruc po dolarku“; o žmonės ir meta po dolerį sakydami, kad tai eina Dievui ant garbės, ir nešupranta, kad toji garbė dingsta kunigo bedugniniame kieszenuje. Kunigas ilgai neužsilaiko, gal vyskupas maino tankiai dėlto, kad netaptu milijonierium o kitas nieko neturėtu. Komiteto parapijos jokio nėra ir kaip kunigas nori, teip daro. Po grinczias drovisi kalėdoti, tai pasidaręs bažnyczios potografijas neszioja ir po dolerį parduoda.

16 d. Liepos buvo lietuviszkos vestuvės kur jaunavelžiai nei kiek nemokėjo lenkiszka kalbėti o ir nei skaityti net lietuviszka, slovakų kun. negalėjo duoti szliubo. Tad turėjo jieszkoti tokį lietuvių, kuris galėjo skaityti lietuviszka ir tasai lietuvis perskaitė jaunavedžiams pasizadėjimus iš knygos, nes lietuviszka kunigas negalėjo isztarti zodžių. Tai gi ir be kunigo galima vienas kitam duoti szliubą ir už ką kunigui dar mokėti \$10? Girdėjau vieną kunigą per pamokslą sakant apie kriksztą, kur reikale vaikus kriksztyti, gali

bile žmogus ir kriksztas yra geras. O szliubas ano lietuviu duotas, man rodosi bus lygiai geras, kaip ir kunigo kad. Būnant man dar Baltimorėje lietuviszkas kunigas kartą sakė, kad jis negalys kriksztyti vaikų Gedemino, Vytauto, Mindaugo ir kitais tautiszkais vardais nes tų vardų nesziotojai nėra jokiais szventaisiais buvę. Bet kas gali žinoti ar tie yra szventi, kurių mes vardus nesziuojam? O jeigu ir yra jie szventi, tai mus nepadarys szventais už jų vardų nesziojimą; mes tik su gerais darbais galime pakliuti į dangų o ne su vardu. Kad vardą nesziuosim ir paties szv. Petro arba Vytauto, ar kitokio, tai be gerų darbų vis nieko gero nelaimėsime. Laikas ir kunigams susiprasti ir svieto nejuokyti.

Vincas R.

– Lietuviai czionai yra nemažai, bet suprantanczių reikalus žmogiszkos pareigos kaip ir nėra. Visi miega po senovei. Berods jie nemiega laike iszmokesties, kol tenka pinigų; garsas jų siekia per kelis kalnus. Laikraszczių neskaityti jokiu, o kad kokį pamato laikrasztį skaitant, tai traukydami per dantis vadina ponu arba statei kunigu. Girdi, kas per nauda iš tų laikraszczių. Broliukai klystate! *A.J.N.*

New Britain, Conn. Niekur gal nėra teip tamsių lietuvių kaip czionai. Czion yra vienas didelis pabrika, kuriamė dirba daugelis lietuvių ir lenkų, kurie už savo sunkų darbą moka kas mėnesis po \$5,00 užveizėtojui, kuris pristato tada savo padoną neva prie geresnio darbo, kur ant sanvaitės gali uždribti \$10,00 ir dirba nuo stukiō. Kuris nori gauti pelningesnį darbą, toks turi kelti mokestį arba kyszibosui. O pelningesnių darbų visiems negal isztekti. Jų niekas daugiau darbus neperka

kaip tiktai lietuviai ir lenkai, ir iszpaikino bosus. Jokių laikraszczių toki žmonės ne-skaito ir apie darbininkų reikalus nieko nežino. Ir visas darbas maukt alų su degtine, kelt ermyderius ir musztis, ir paskui lakopuose sėdėti vėl gerai užsimokant.

Nesenei czion susitvėrė T. M. D. kuopa; tamsunai neįmano kaip sąnarius iszjuokti. Geriaus, sako, pragerti ta 60 ct. negu duoti ant knygų iszleidimo. Net baugu ir pamislyti apie tą tamsybę mūsų brolių.

Skaitytojas.

Elizabeth, N. J. Paguodoti viengencziai, Elizabeth'ieciai! matote sziadien, kad mūsų žmones laiko už gyvuolius (turbūt ne be priezasties? Red.) Keturiuos sanvaitės atgal nugalabino vieną lenką ir turbūt pririszę akmenį upėn paleido, nes iki sziai dienai jo dar nesurado. 20 Liepos vėl vieną gerai pažymėjo, kada tasai turės zenklą iki myrio. Policija mūsų neužstoja, bet greicziausiai dar į lakopą nuveda, kur reik užsimokėti po kelis dolerius. (Gerų žmonių į lakopus neveda. Tegul mūsų broliai žmoniskai ir doriai pasielgia, tai visi pagirs juos. Red.) Angliszki laikraszcziai su panieka apie mus apraszo. Dėlto mūsų pareiga yra visiems risztis į politiszką pagelbos kliubą, isz kurio turėsime dvejopą naudą; viena ateinancziuose rinkimuose pasirodysim demokratams, kuomi esame, antra, turėsime pagelbą ligoje teip kaip draugystėje. Susirizsus mums į politiszką kliubą pamatys politikieriai, kad mes jiems atsimekėsime už padarytas mums skriaudas ir nustos mus persekioję, bijosis mūsų. (Policijantai girtų nesibijo. Red.) Jeigu visi lietuviai susivienytu, galėtumėm turėti į 600 balsų ir tas daug svėrtu vienoje ar kitoje puseje. Dėlto ateikite panedėlyje, vakare, 18 d. Rūg-

pjuczio, į bažnytinę salę ir prisiraszykite. Įstojimas tik 25ct. Komitetas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Cambridgeport, Mass. Nedėlioje 29 d. Liepos laikė T. M. D. kuopa susirinkimą po num. 318 W. Broadway South Boston, Mass. ant kurio pirmiausiai buvo szaukiami (atlikę nuo praeito susirinkimo) draugai užmokėti metinę arba pusmetinę. Paskui tapo iszrinkta nauja vyriausybė. Pirmsėdziu tas pats J. Jeruszeviczia, kasierium — M. Oszkinis, rasztininku — J. Raulynaitis.

Nutarimai, buvo szie:

1) Kad knygutės iszleistos T. M. D. kasztais butu dalinamos tik iki ateinanczių naujų metų naujiems sanariams, o po naujų metų, kad butu tik tos dalinamos, kurias iszleis po isiraszymo naujo draugo.

2) Kad centraliszkas komitetas paskirtu laiką, kada prasideda ir kada pasibaigia rinkimai centraliszko komiteto.

Ir ant galo tapo pakeltas klausimas kas link tų kuopos pinigų \$30 su centais (pelnas nuo paskutinio baliaus), apie kuriuos kelis kartus buvo raszyta net laikraszcziuose ir dėl kurių paskui kilo net vaidai arba geriaus sakant asabiszkumai, dėl kurių nupuolė mus kuopos dvasė ir likom vos kone 5-ta dalis draugų, o 4 dalys turbūt pasibaidę atsitraukė ir teip, kad isz 50 draugų užsimokėjom tik 12, ir tai mokėjome per du susirinkimus. Gailu ir net pikta! Jeigu jau mes biskį ir apsiszvietę budami, o ypatingai komitetas, kaip kuopos vadovai negalime sutikt (pirmsėdis ir kasierius), tai ką mes galime norėti nuo savo tamsesnių brolių, kurie nesupranta padėjimo savo tėvynės ir brolių po maskoliaus jungu vargstanczių? Atsimin-

kim broliai ir apmislykim savo tėvynės ir brolių vargus, ir kanczias kokias jie kenczia po despotiszka maskoliaus valdzia ir nors biskelį susigraudinę pasigailėkime jų, nesivaidykime ir nesilpninkime tautiszkoz institucijų.

Dabar gi broliai bostonieciai ir isz apielinkės jau nereikalaunat baugintis, kad tie \$30,00 prapuls, nes pats pirm-sėdis prizadėjo ant szio praeito susirinkimo, kad tuos \$30 padės bankon ant vardo naujo kasieriaus M. Oszkinio o knygutės bus pas pirmsėdį ir ant ateinanczio susirinkimo atnesz kuopai, ir ant ko norės kuopa tegul paskirs. Užtatai gi dar kartą broliai atsiliepiu į jus, kad jau mes kaip naujas komitetas sudvadinom tuos buvusius nesutikimus ir ant toliaus stengsimės kiek galėdami iszsvengti jų.

Kuopos raszt. J. R.

Prie Minersville, Pa. kuopos naujai prisiraszė:

904 J. Mikolaviczia	-60
905 Fr. Samuolis	-60
906 J. Matuseviczia	-40
Prie kuopos Ladd, Ill.	.
907 M. Bendoriutė	-20
908 J. Bendoriukas I	-10
909 A. Bendoriukas II	-10
Prie kuopos Chicago, Ill.	.
910 S. Kryzeviczia	-60
911 M. Mieldazys	-60
912 J. Paliulonis	-60
913 P. Brucezas	-60
914 J. Stirbys	-5
915 A. Sukurskis	-5
Prie kuop. S. Boston, Mass.	.
916 M. J. Stalmoka	-60
917 K. Liubinas	-60
918 Agn. Jeruszevicziutė	-30
919 P. Laurynaitis	-30

P a s a r g a .

Kaip zinote senosios T. M. D. kuopos, pirmiausiai buvo kvitavojama per „Vienybę“, draugystės organą, kaip nauji teip ir seni užsimokanti; bet kad isz tulų kuopų buvo tokių sąnarių, mokanczių savo metinę po 10-20 ct. ir toks nuolatinis

kvitavojimas tų paczių vardų užima per daug vietas, tai „Vienybės“ redakcija atsisakė kvitavoti senuosius ir kvitavos tik naujai prisirasziusius, ir paskutiniu laiku dėlto nekvitavojom senųjų užsimokant. Vienok nuo dabar bus pagal geidimą, kvituoti ir senieji, bet tik tie, kurie sykiu užsimokės po 60ct. Po maziaus užsimokant nekvitavosime.

Tėv. Myl. Dr. sekretorius
M. J. Damijonaitis.

Stovis kasos

Į p l a u k i m a i :

Pagal „Vienybės“ num 27 buvo kasoje \$355,37

Kuopos įmokėjo:

Gilberton, Pa.	1,05
Minersville, Pa.	2,30
New Britain, Conn.	13,90
Ladd, Ill	2,20
J. Bagdonas Seymour, Conn.	60
Gilberton'o k. damokėjo	1—
T. Kubilski, Brockton, Mass.	60

Labu 377,02

I s z m k e j i m a i :

Sukolektavimas czekio New Britain kuopos	10
N. Olszinskui už kasztus iszsiuntimo knyg. kuopom	5,35
Kasztai to money order	10
Markės ant laiszkoz	16
Labu	\$5,71

Lieka kasoje \$371,31

A. Olszevskis.

Nauji iszradimai.

Daniszkas inzinierius Magrelen iszrado laivavežimą, su kuriuomi ant žemės galima važiuoti o ant vandens plaukti ir praminė jį „Automobilamphibium“. Pas miestą Kopenhagen yra dvi žemės nugaros, turinczios ploczio po 150 sieknių, atskirianczios dideles užtakas, ant kurių krantų yra daugelis gyventojų, kuriems yra labai sunkus susineszimas, ilgai trunkas, žeme arba vandeniui, keliaujant aplinkui. Su tuomi laivuku dabar gal ke-

liauti statei. Kur turi isz vandens ant žemės važiuoti po ratais yra padarytos isz blankų kaipo rėlės, kad neklimptu į dumblą arba smiltis. Tasai laivavežimas turi 7½ sieksnio ilgio ir 2 sieksniu pločio. Mėginimas nusidavė pasekmingai ir tokie laivavežimai dabar pasiplatins visur, nes keleiviams nereiks persėsti arba laukti keliaujant.

Californijai tapė padaryta ukiszkos maszinos, vadinamos Mammoth, su kurioms ant sykio aria, sėja ir akėja, bei kerta ir iszkulia ir į žakus supila javus. Jos vežamos yra lokomotyvų su greitumu 3 angliszkų mylių per valandą. Ariant ant sykio varo 16 vagų, kiekviena 10 colių pločio ir pasakui yra velkamos 4 akėczios po 6 pėdas pločio bei sėjimo maszina. Tokia maszina ant sykio užaria, užsėja ir užakėja. Kirtimo maszina varo pradalgę nuo 26 pėdų placzia, ir nukerta bei iszkulia javus nuo 75 akrų per dieną, ir supila į žakus. Kompanijos su tokioms maszinoms su nemenuku uždarbiu, gal parduoti javus už pusę prekės, negu ukininkas, kurs dirba teip-gi su maszina, bet arkliais vežama ir darbininkus samdo. Mažesni ukininkai visai negal vesti konkurencijos su tokioms milijonus akrų žemės turinczioms kompanijoms.

Brighton'e, Anglijai, tapo padarytas toks ponografas, kuris visoki balsą teip padidina, kad girdėti per 10 angliszkų mylių (16 kilometrų). Balsas yra didesnis už laivų kaukimus. Tokis ponografas gali grajyti visokius koncertus garsiaus, negu visa kapelija ir pasakoti tukstancziams žmonių visokias naujienas. Laivų kompanijos keta įsitaisyti tokius ponografus sargybų pavojin-

gose vietose, kad laike miglų galėtu apsisergėti laivai nuo užplaukimo ant krantų arba uolų.

Isz visur.

Hamburge, tapo suaresztavotas Amerikos pasiuntinio sekretorius už pavogimą 29,000 markių.

Paryžiuje, prisirinko tiek vagių ant parodos, kad policijos sargyba nieko negelbsti. Vienai amerikonei isz Chicagos tapė pavogtas kaklaryszis už \$17,000, už kurį siulo radybų net \$500.

Hamburge, straikuoja 8000 garlaivių taisytojų. Kompanija prisibijo, kad neiszkiltu straikas tarp visų darbininkų.

Vokietijos universitetuose mokinas visokių profesijų 192 japoniecziai — vyrai ir 6 merginos.

Popiezius daleido mokslincziams lankyti Vatikano knygyną ir požeminį muzėjų, kuriame yra daugelis dailos iszdarbių. Iki sziol visiems mokslincziams buvo užginta lankyti knygyną ir muzėjų nuo pirmesniųjų popiezių.

Moskvoje, tapęs atidarytas moterių universitetas. Nuo ateinanczio mokslo meto galės ir moters pradėti augsztesnius mokslus.

Seniausią ant svieto gromatą turi Britiszkasis muzėjus Londone, butent nuo 3000 metų, kur apraszta Egipto gyvenimas laikuose valdymo Ramses' II.

Paryžiuje tuomi tarpu yra 10,000 automobilių (bearkliuivų vežimų), vaziojanczių žmones bei visokius daiktus. Kad jie per greitai nevazinėtu, nesuvazinėtu kitų, tapė specialiszka

policija pastatyta su elektravaromais dviracziais, kad reikale galėtu tokį vežimą pasivyti.

Pas Liverpool'į, Port Sunlight, broliai Lever turi didelį muilo pabrika, kur dirba 2000 darbininkų. Darbdaviai užsimanė savo darbininkus parodyti Paryžiaus parodoje, kaip ir darbininkams parodyti Paryžių ir parodą. Darbdaviai už darbininkų kelionę iszleido į \$35,000. Gera reklama.

Paryžiuje atsibuvo tarptautiszkas moterių susivaziavimas, kur tapė laikyti praneszimai apie filantropiją, įstatymdavystę, auginimą vaikų, darbininkiszką klausimą ir dailą su mokslu.

Garlaivis „Deutschland“ isz New Yorko į Plymouth, Anglijai, nuplaukė per 5 dienas, 14 valandų ir 6 minutes. „Kaiser Wilhelm der Grosse“ 1897 m. perplaukė laike 5 dienų, 16 valandų ir 10 minutų tajį kelią nuo 3195 jurmylių.

Meksikoi, miestelyje Matabula, provincijai San Luis Potosi, užsidegė kasyklos ir uždare iszėjimą dėlei 30 kalnakasių, kurie visi sudegė.

Prancuzijai grovienė Roche maille laike 5 metų pagimdė 11 vaikų. Keturis pirmus kartus pagimdė po dvynukus o penktą kartą-gi trynukus. Visi vaikai ir auga. Ji apsidevė 17 metų ir dabar turi 22 metus.

Tarp Airijos ir Anglijos kanale susimuszė du garlaiviai Campania ir Embleton. Embleton tuoi nuskendo su 11 jurininkų ir kapitonu; 7 tapė iszgelbėti.

Pas Belfast, Airijai, teip-gi susimuszė du vietiniai garlaiviai, Dromedary ir Alligator.

Iszplaukė tuodu garlaiviai nedelioje su žmonėms pasivazinėti ant vandens ir vakare grįdami susimuszė. 5 keleiviai užmuszti tapė, 50 suzeistų ir prisibijoma ar nebus daugelis prigėrę, nes ant abiejų galavių buvo į 600 žmonių.

Puikiausis Piknikas!

Draugystė Szv. Juozapo isz Plymouth, Pa. parengia puikų pikniką, kuris atsibus 16-tą d. Rugsjuczio (August) 1900 m. ant Hanover Park. Todėl-gi lietuviai ir lietuvaitės szirdingai užkviecziami ant tos dienos skaitlingai pributi, nes ten galima linksmai laiką praleisti, teipos-gi bus tenai visokios lenktynės, imtynės ir kitos galynės. To viso pamatymas kasztuos tik 5 ct. Tikietas dėl szokimo ant visos dienos 25 ct. Muzika bus kuopuikiausia.

Meilingai visus užkvieczia
Komitetas.

Apvaiszcziojimas ir balius!

Lewrence, Mass. Dr tē szv. Lauryno turės savo apvaiszcziojimą ir balių subatoj, 11 Rugsjuczio, svetainėje Board Breads ant Oak ulyczios. Dr tēs sanariai susirinks ant 3:30 val. po pietų į salę po nr. 288 Essex st., isz kur pilnoje parodoje su baltams pirsztinaitėms ir muzika marszuos į apvaiszcziojimo salę. Įzenga vyrams 25 c., moterims 15 c. Visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir isz aplinkinių miestelių szirdingai kvieczia atsilankyti.
Komitetas.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

ir prokuroras mēgino prikālbinti darbinēkas, kad imtusi uz darbo. Prikālbīnīmas nenusīsekē. Be pasekmēs taip-gi pasīlīko protojerējo maldos ir Dievu ūzsīkeīkīmai, kurīais tas „šventas tēvelis” ragīno darbinēkus ī darbā. Galīaus dīrekīcīja sīuntē darbinēkas ī mīestā pas prīstāvā, kur jos gausīančīos, kā reīkīnt. Darbinēkas traukē plentu ī mīestā, bet pas Aleksandro vartus pasīvījo jas policīja bei karēivīai ir neleīdē ī mīestā. Ant plento darbinēkas īstovējo nuo 2½ īkī 5½ adynos po pīet; tad joms buvo pasakytā, laī eīna ī Aleksandro parkā, ir ten jos gausēnčīos pašpartus bei algas. Darbinēkas paklausē ir ramīai ējo ī netolymā Aleksandro parkā, bet čīon-jos pasīmatē apgautos ēsančīos per beskaunīā policījā. Parko vartus „valdīa” ūzdarē, taip kad laukan nebuvo galīma gautīesī. Darbinēkas buvo pradējusīos atīdāvinēti algos knygutēs kvartalo ūzīurētojūi Koško, net negāudamos nuo jo atgal nei algos knygučīū, nei pašparto nei algos, jos toliāus stengēsī anam nebduoti algīnīū knygučīū. Policīja tuomet ēmē po prīevarta atīmīnēti knygutēs. Protestāi ir trukšmas pasīdīdīno. Ant 6 dīzegorīaus artī parko ējo Fenīkso bei kītū fabrīkū darbinēkai namon īs darbo. Ūzrakīntosīos darbinēkas šaukēsī anū pagelbos. Darbinēkai, matydāmī, kad jū sūvīltoms bendrēms prīsieīna kentēti policījos rupumus, negalējo īstūrēti negelbējē. Tad policīja liepē ugnīes gesīntojams lietī darbinēkams ant galvū karštā vandēnī. Tas darbinēkus ītūzīno ir akīmīrkoje tvora parko buvo īsversta ir darbinēkas īšvalnīntos. Policīja ēmēsī ūz gīnkļū ir vyjo atgal darbinēkus. Tīejīe grīebēsī ūz akmenū bei tvorgālīū. „Drāšīojī” policīja leīdēsī bēgtī ir nevīenas īspustpīlvis prīstavas gavo pylos. Bet štai prībuvo gāuja karēivīū ir ēmē darbinēkus trankytī su strīelbū storgālīais (kulbomis). Bet antpuolīkus darbinēkai atmušo atgal su akmenymīs ir bonkomīs, darbinēkas bērē jīems smīltīs ir pelenus ī akīs ir īvyjo ī tulo namo kīemā. Tad „tēvynēs sargāi” metēsī trepāis augštyn ī gyvenīmā, ir īskīšē strīelbas per langus, šaudē ī visas puses, kāip mokēdami, nei nesīrupīndāmī, kur šūvīai pataīkīns. Nedyvas, kad peršovē tulā keleīvī, īšlīpusī īs vagono, trūkīui sustojus. Darbinēkams jau īssīsklāīdant, karēivīai bēgāntīems šaudē ī ūzpakālī, nušaudāmī nevīen darbinēkus, bet ir šīaip prībuvusīus zīurovus. Galīaus, karēivīai panaudojo taip-gī durtuvus. Tula moterīškē, lydīntī suzeīstā darbinēkā, tapē durtuvu nudurta, lygīnai kāip tulas bernas, kurs dīrbo darzovīū darzē. Pasīgērē karēivīai nesīgāīlējo nei vīeno, kas jīems parējo ī kelīā. Vēlīaus žmonēs ūzklupo ant tulū fabrīkū budīnkū ir langus īšdāūzē. Kova traukēsī sūlyg 4 adynāi īs ryto. Ūzmuštū skaitlīfus buvo apīe 16, sunkīai suzeīstū daugīaus kāip 60. Visas plentas buvo aplāīstytas kraujāis. Zīnoma sūimtū darbinēkū buvo dīdelē daugybē. Ant ryto. 6 d. gegūzīo, pulkas vyrū bei moterīū sūsīrīnko Matējo ūlyčīoje, ūzpuolē ant Peterburgo prīemīesčīo policī-

Jos nuodalos, atvalnīno suarēštāvotuosīus ir ūzkurē namā. Taip-gī 7 d. traukēsī darbinēkū imtynēs ant ūlyčīū su policīja ir karīumene. 8 d. gegūzīo pasīrodē gubernatorīaus Surovcevo cīrkulīaras, kurīame tasāi beskaunīs melāgīs numeta viso maīšto kīlīmo kalčīā ant darbinēkū, tvīrtīndamas, kad tīe pīrmi šovē ēsā ī karēivīus ir mētē akmenāis. Tā pačīā dīenā daugelyje mīesto vīetū pastatē īs lagerīū atvārytus 6000 karīumenēs. Vīenā jū dalīs — apīe batalījonā — sergējo maskolīū katēdrā, sudo butā ir kītas teīsdārystos īrēdnes. Antrā dalīs ūzēmē ir saugojo gelezīnī bei pontonū tīltā. Trečīā dalīs sergējo gubernatorīaus gīvenīmā Jokubo ūlyčīoje, o ketvīrtojī dalīs — gelzkelīū stotes ir policījos īrēdnes. Vakārāis po ūlyčīas vaīksčīojo patrolē, kurīe be pašnekos arēštāvōjo zīngēīdīzus. Nezīurīnt ant to, 4 dīenū mēte mīestas buvo pīlīngāi darbinēkū rankose. Neregēta rēgykla! Nuo 6 adynos vakārē abu tīltu buvo atšrubuojāmī, īdant pertrauktī prīemīestīnīū darbinēkū sūstīkīmā su vīdumīesčīo darbinēkāis. Pīrklyba sūstābdytā. Burzūazīja drēbēdāma sēdī savo lepīnuose gīvenīmuose. Bet apīe špītoles vīenval žmonēs drumzdīzīasī: ten nēša suzeīstus darbinēkus, karēivīus bei policīstus. Sako, kad neaprašōma bāimē perēmūsī buvo policījā ir tuos visus pongālīus, kurīe vaīksčīoja pēntīnuotī ir munduruotī. „Ūrēdnīkai īs bāimēs buvo šalīn numetē ūnīformā ir apīsvīlko cīvīlīškāis rubāis, tokīu budu apīsīergēdami nuo pāpykīo darbinēkū. Pasakōja, kad namū savīnīkai, kur pīrma budāvō policījos talpynēs, prīe durīū pakabīnējo parāšus: „čīa negīvena policīstāi”. „Mīesto gīventōjai perka daug gīnkļū pārdūotuvēsē gīnkļū. Gīnkļū pīrkīlīai sakōsī nēēsā tīek daug šūvīū ir gīnkļū pārdāvē per keletā metū, kā dabār per keletā dīenū”.

Veīkīai potām ēmē strāīkuotī taip-gī kītū fabrīkū darbinēkai ir darbinēkas, īs viso artī 5500 — bējē: mašīnū fabrīko „Motor”, patronū fabrīko, Hēsēs kapselīū ir korkū fabrīko, Loderīo ir Posēs austuvēs ir verptuvēs, cēmento, dratū fabrīko, Sasulāuko medvīlīnīū verptuvēs ir austuvēs ir k., protestuodāmī prīe policījos bei karēivīū beskaunūmā. Dabār gubernatorīus truputī nusīgāndo ir apīsīrokāvo, kad šaudymu vīen nelāīmēs, ir telegrafāvōjo prīe zīnomū Dono kazokū, kad tīe atkaktū jam ī pagelbā su savo nāgāīkomīs. Veīkīai kazokāi prībuvo (īs pradzīū 200, vēlīaus vēl 200), ir kur tīktāi žmonēs ēmē strāīkuotī, ten jīe prībuvo ir mušo žmonēs, net tada, kada tīe tykīai ējo namon ar savō tarpe šnēkučāvōsī. Taip, fabrīkē Loderīo kazokāi daug darbinēkū mīrtīnāi sūkapōjo; tas pats atsītkō Hēsēs kapselīū fabrīkē, „Provodnīke” ir k. Net per ūlyčīā eīnānčīus jīe kapōjo nāgāīkomīs. Tūlī tapē ūzmuštī. Dīdelēs daugybēs darbinēkū bei darbinēkū tapē sūimta. Vīsī kalējīmai ir „ūčāstkāi” buvo grusītīnāi prīgrusīti; kītus īssīuūtē ī kītū mīestū kalējīmus. Apkālīntīems darbinēkams per pīrmas dīenas nedāvē nei valgytī nei gertī, ale ūz tātāi dāūzē, mušo ir spardē. Rygos policīja jau senīai buvo pazīstāma kāipo zmonīū kankīntōja, o dabār pats gubernatorīus Surovcev jāi liepē tvotī, kīek mokānt!

Galīaus Rygoje pasīplatīno zīnīa, kad Rygos fabrīkū savīnīkai kreīpēsī rāstu prīe mīesto valdzīos, tegul tojī prāšytū dar 200 kazokū pārgābenīmo, nēs reīkīā bāimytīesī, ar darbinēkū maīstas jēīb kada īs naujo nekīltū. Mīestas savō kāstu zīnoma tūri tuos nuožmunus ūzlaīkytī. Ir kad mīesto valdzīa nesīprīešīno īspīldymūi fabrīkantū velyjīmams, jēīgu tīejīe

paneš visus išdavimus dėl užlaikymo tų „drąsumo sargų“, tai atsakymas nuo fabrikantų nebuvo dar parėjęs (man tas eiles rašant). Kiek yra teisybės kapitalistų baimėje, jie patys geriausiai žino, nes kas kaltas yra, tas ir baimus, o ant kiek jie išpildę yra prizadėjimus dėl darbininkų, tą žino kožnas Rygos darbininkas. Rods per tą maištą Rygos darbininkai vienur iškovojo sutrumpinimą darbdienio, kitur padidinimą algos, tačiau tokia išėiga straiko per daug aukų reikalavo. Ir per ką tai parėjo? Per trukumą organizacijos. Viena, straikė nedalyvavo visi Rygos darbininkai, antra — prigulintieji prie straiko nemokėjo nei straiką pradėti nei jį toliaus tęsti. Organizuotas strikas būtų reikalavęs mažiaus aukų ir turētu didesnes pasekmes. Tai yra didelis pamokymas dėl dirbančiosios luomos: prieš valdžios nožmią galybę reikia pastatyti partiją darbininkų, suorganizuotą ant socializmo pamato. Už tai, darbininkai visų šalių, šian į vienybę!

XXVI.

Jureivyste Baltijoje.

(Pagal N. Osoliną „Baltijas kugneezibā“, Jelgava 1894).

Nesyki mums teko ši bei tą užsiminti apie Latvių jureivystę senovės gadyne ir šiadien. Klausimas jureivystės yra ganėtinai svarbus, ir todėl mes čion bandysime nuodugniaus jį išgvildinti.

Mintis apie jureivystę senovėje randame Latvių tautos dainose ir teikose užsilikusias. Vieną iš jų taip dainuoja:

Tehviš, tehvis, dar man laivu,
Aud, mahmiņ, sehgelites,
Lai es eemu juhriņa
Ar seemeli zihnitees:
Seemelam ir baltas putas,
Man baltakas sehgelites.

Toje dainelėje Latvys mums pasirodo kaipo tikras jureivis. Senumą-gi dainos nurodo tas, kad motynėlė audžia žėglis. Sprendžiant iš dainų, senovės Latviai laivus statydavosi daugiausiai iš vuosių ir ažuolų medžio. Galima yra daleisti, kad ten, kur šiadien randame smiltynes ir aglynus, senovėje puikavojo dideli lapuoti medžiai; juk ir Lybų teikos sako, kad daug metų pirma, negu įtaisė ant Kalkos salavos pirmą marinį žibintuvą (1532), anų jurmalėje buvę pelkių, ir ten augę klevai, liepos ir ažuolai. Laivus statyti mokėjo kožnas senesnis jureivis, nors yra buvę taip-gi tam tikri amatninkai, kaip galima spręsti iš užsilikusios dainelės:

Es bij laivas taisītajs,
Rokat mani juhrmala.
Šak laiviņa tezedama:
Te gul mans taišitajs.

Teikos rodo, kad Latviams jurė nebuvo svetima. Jeigu teikos šneka apie jurės karalius ir aukso pylis jurėje, tai reikia manyti, kad tikrai pati jurė sukurstė žmonių vaidintuvę pagaminti tokias mythiškąs pasakas. Apart to, teikose jureiviai kilnoja vairs, užvelka žėglis, imasi su vilnymis ir vėtromis ir mato karalių kartais smagiai bejuokavojantį, o kartais piktą ir žiaurų iš jurės pasikeliant — tai vis turėjo pamatuotiesi ant patyrimų gyvenimo.

Latviai turėjo buti gana turtingi, jeigu jie mėgdavo papuošti savus laivus, ką pažymi daina:

(Drejas) Ahbels koka laivu daru,

Abi gali paseltiti (šudraboti);

Nav laiviņa uhdene,

Jau šlaviņa Wahzeme.

Nėra reikalo atkartoti, ką mes seniaus esame papasakoję apie pirklybą gentaru, kokią pradėjo su Baltija Phoinikai, vėliaus tėsė Graikai, ir galiaus palaikė Romėnai. Nors iš pradžių gyventojai gentarą malkų vietoje degino, tačiau bėgyje laiko jie suprato jo vertybę pirklyboje, ir Plinius jau pasakoja, kad esą sumokėta milijonais sesterų (1 sesterca—5 kap.) už gentarą; nežinia, ar tos sumos teko pirkliams, ar gentaro savininkams. Tacitus sako, kad Baltijos gyventojai vieni suvokią gentarą pajuriuose ir jį parduodą saviems kaimynams, imdami brangias, su padyvu, prekes. Kad vėliaus su Gothais pirklyba gentaru negalėjo buti pasekminga, tai išaiškinti gali tą aplinkybę, kad Gothai vienval buvo kelionėse ir neturėjo pastovaus gyvenimo; tačiau jų karaliui Théodorikiui Baltijos du rykių sunu nunešė brangias gentaro dovanas! Vėliaus jau šiltziamių laivai rods retkarčiais aplanko Baltijos pajurius, bet negrįžta su dideliais lobiais atgal namon, juk jų padėjimas net pavojingu pasidarė, kad-gi žiemų jureiviai suprasti pradėjo, kad jie esą patys ponais savuose namuose, ir patys įsitaisė drutesnius laivus, kėsinosi jieškoti lobių svetimose žiamėse. Įpatingai Normanai laivus pastojų jureivystėje, ir jų kaimynai Baltijoje galėjo daug ką pasimokinti; Normanų karalius „valdė savo laivą, kaip lavas jotininkas savo žirgą“. Jau Tacitus sako, kad Žuvėdų laivai tuomi skiriasi nuo laivų Romėnų, kad pirmieji turėjo abu galu vienodu, apvalainu; taip juog abiem galam galėjo pristoti prie krašto; buorės Žuvėdai neturėjo; vairai jų nebuvo pridrutinti prie laivų šono. Tur-but ir Baltijos jureiviai (5 iki 8 šimtmečiumi) bus tolygius laivus statęsi. Liėkanos rastos senų laivų parodo, kad nevien mazi, bet ir didesni laivai statomi buvę; vieni iš formos panėšus į šios dienos laivus, kiti tėvi ir ilgi kaip šautuvai, neretai su mastu ir žėgliais. Jureivis namon parke liavęs, ar ant kelio vėtrų pagautas, vilko savo laivą ant žiamės ir, reikint, stumė jį atgal į jurę: mat uostų beveik nebūta. Įkarus ir virves Normanai patys pasidarydavo dėl savo reikalų, ir parduodavo taip-gi Baltijos jureiviams. Didesni laivai statomi buvo su dėniu ar pusedniu. Laivus varė žėgliais ir vairais. Mastas budavo vienas ant didesnio ar mažesnio laivo; viršugalyje prie masto pridrutindavo skersinį, prie kurio karojo keturkampis žėglis. Laivai buvo parengti kaip dėl pirklybos, taip lyginai dėl laupymo: todėl jie buvo apginkluoti. Jureiviai, mat, laupymais taip pat pelnė duoną, kaip ir pirklyba. Kieno spēka, to buvo ir tiesa.

Nuo 8-to sulyg 11-tam šimtmečiui Normanai turėjo persvarą ant jurės; jie lankė Baltijos, Vokietijos, Anglijos ir Prancuzijos pakraščius; 9-tam šimtmetyje jie pasiekė Islandiją ir Grenlandiją; 10-tame šimtmetyje dalis jų apsibuvo Prancuzijoje ir 11-tame šimtmetyje Vilimas Užkariautojas su 3000 laivų paima Angliją. Bet Normanai rado drutus priešius V o k i e č i u o s e, kurie turėjo plačius pirklybos susinesimus ant sausžiamio, ir ant jurės. Brėmen buvo garsus pirklybos miestas, kur pirkliai rinkosi iš visų dalių svieto. Iš Brėmeno Anagaras, 9-tame šimtmetyje,ėjo krikščionybę skelbti į Žuvėdiją, o paskui jo traukė pirkliai; iš Brėmeno

(Toliaus bus.)

Neskaityk!**Hallo! kur eini?**

— Einu pas Jankauską iszsigert, nes jis užlaiko gardžiausią Alų, Vyną ir Degtinę visam Waterburyje.

— Na, kad teip, tai eisiu ir asz, nes asz to pirmiaus nežinojau.

— Tokius gėrymus, kokius jis užlaiko, geria Lietuviai, ponai, karaliai, kunigai, ubagai ir szejp „dzeltamonai“.

— Pas jį Cigarų laivas atplaukia kas mėnesis net isz Kubos.

Nepamirškite adreso.

J. A. Jankauskas

768 Bank str. Waterbury, Conn.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos kuri pasirodo laike miego arba prie nusizlapinimo, ir jeigu isz tos nesigydytys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nervizkumą, vidurių ir rugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszkų kūno dalių. Jeigu tokiuose atsitikimuse reikalauji pagalbos, nesiusk piningu, bet raszyk pas mane įdėdamas marķę, o asz atsisiu tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel.

Box 443, Iron Mountain, V. Mich.

Vienatine Lietuviszka KARCZEMA,

užlaikai geriausią Alų, duodu didelius stiklus, turiu visokio Vyno, ir sėniaus'o sznapso, Avanos Cigarų, užkandis prie alaus kasliena dovanai. Nedėlioms nuo 12 nakzia atidarau, dėl motėrių įėjimas ant antro floro, kiekvienam duodu visokią rodą.

L. Friedman

Cor. 4 str. & Catharine str. PHILADELPHIA, PA.

Žemlapis (mapa)

Lietuviszka-Latviszko kraszto, iszleistas inžinieriaus A. Maciejausko, lietuviszkoje kalboje, atspausztas lietuviszkomis literoms, didumas 29×31 col., gaunamas „Vienybės Lietuvinkų“ redakcijai, su prisuntimu už 65 ct.

Už \$500 in Europa

dėl visų prie lengvo darbo ant Hamburg ir Bremen linijų ir pasazierinių laivų, atsizaukit pas

HENRY J. JACOBS

38 Canal str. NEW YORK

Ant naudos parodos.

„Vienybės“ redakcijai pardsiduoda szios dvi knygtės ant naudos parodos.

Suskaita arba statistika visų lietuviszkų knygu atspausztų Amerikoje nuo pradzios lietuviszkos Amerikon emigracijos iki 1900 metų. Pust. 35. 25ct.

Atsizaukimas lietuvių į visą civilizavotą svietą lietuviszkoje, lenkiszkoje, prancuziszkoje, angliszkoje ir vokiszkoje kalbose. 10 ct.

**„varpas“
ir
„Ukininkas“**

Iszleidziami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Užsiraszant tuodu laikraszcziu, pinigus reikia siųsti ant szito adreso:

Herru D. Šunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.

**LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas**

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Telpozgi senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

**Žemlapis Lietuvos
ir Latvijos**

lietuviszkoje kalboje, atspausztas lotiniszkomis literomis Peterburge, gaunamas pas

Inžinieriu A. Maciejevski

Nevskis p. n. 111 b. 73.

PETERSBURG RUSSIA.

Prekė 1 rubl. už exempl. su prisuntimu; imant 10 exempl. 20% rabato.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$8.95; 200-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$38.75; 65 inches high, 3000 lbs., \$49.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

Vien del vyru.

Dovanai pakeli naujo iszradimo gyduolių prisiusime pacztu tik koris priduos savo adresą.

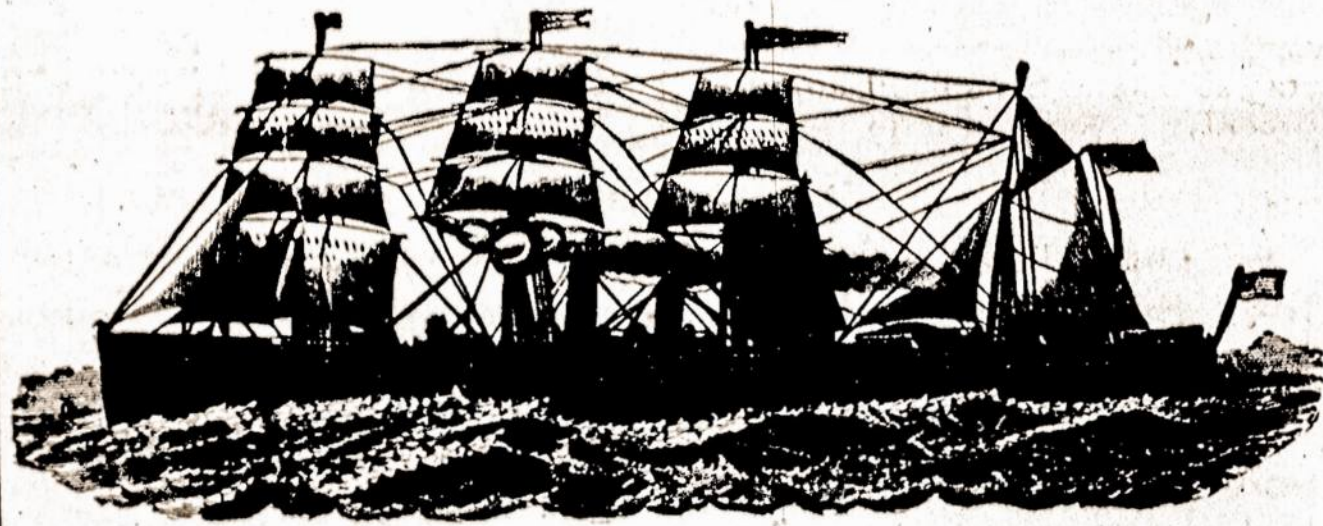
Kuris sugrazins sveikata trumpam laike.**A. E. Robinson, M.D., M.M.**

tojaus pertikr'na kaip lengvai gali iszsigydyti savo silpnumus, jeigu vortosi tam tikslui atsakan-
czes gyduoles. Ina itutas neapbrėziuoje, bet kuris tik raszys, aplakys dovanai pakeli užpėzotyta
kad nebutų kokio apstrikimo prieszai apgavystę. Raszyk tuojaus.

Dovanai prabos pakells pasek mįglausiy gyduolių bus prisus-
tas koznam per pacztą, kuris pa-
raszys į State Medical Institute.
Tos gyduoles dangybel vyru eu-
grazino sveikata, kurie per dau-
gelį metų kentėjo proto ir kūno
ligas paeinanzias nuo jaunystės,
uz tad Institutas prizada koznam
kuris atezauks, prislust pakeli
dovanai.

Koznas kuris jauzla anti ly-
tisz o silpnumo paeinanzio nuo
jaunystės, kuris silpnina spēkas
ir atmintį, sukelfa dieglus atrō-
nose arba nėvaldymo lytiszkų
dalių gali sugrįzt į sveikata gy-
dydamasis namie.

Tos gyduoles turi neapsakomą
pasekmę nes jos atslekia sulez-
kadytas vietas daduodamas dru-
tybę kur labiausia reikalinga.
Iszgydo kozną ligą iszvarinėje
vieokius nesmagumus įsėnėjū-
sius nuo kelių metų per nenat-
raliszką pastelgimą iszgy'o kiek
vienam atsitikime. Daeiznok
State Medical Institute, 520 Elek-
tron Building Ft. Wayne, Ind., o
apturėi trumpam laike pakeli
gyduolių dovanai. Institutas
nori pagalbtį daugybel tokių vy-
rų kurie negali apleist savo na-
m s'ir nusiduoit gydinyzies'
tai dovanai prislustas pakel-

Cerbtini Tautiecziai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labai gerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms perya-
ziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuozciu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (farniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetėlių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie zinau patiks dėl lietuvių ir nei prabaszcius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukoni.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Riverside str. WATERBURY, CONN.

TAMAS PAUKSZTIS**Parduoda Laivakortes**

ant visokių kelių (linijų) jurėmis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Pinigus persiuozcia į visas dalis svieto. Kad pinigai neprapultų ir greitai nueitų į tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**

123 N. Main str. **PITTSTON, PA.**

Teipogi T. Pauksztis užlaiko didelį sztorą visokių valgomų daigtų, dideliam pasirinkime czeverykų, marszkinių ir tt.